

WSTĘP

Niniejsza publikacja została przygotowana przede wszystkim z myślą o nauczycielach bibliotekarzach szkół podstawowych i gimnazjów. Prezentowane krzyżówki tematycznie nawiązują do: historii książki, budowy książki, słowników, multimediów i funkcjonowania biblioteki. Niektóre hasła celowo się powtarzają – logogryfy można wykorzystać jako sprawdzian przy podziale klasy na grupy.

Proponowane gry dydaktyczne mogą stanowić uatrakcyjnienie prowadzonych przez bibliotekarza lekcji lub zostać zalecone jako praca domowa podsumowująca wiedzę ucznia zdobytą w trakcie zajęć.

Moje doświadczenia wykazują, że krzyżówki są najchętniej wykorzystywanym przez młodzież rodzajem rozrywek umysłowych, dlatego też stanowią one znaczną część proponowanych materiałów. Uczniowie chętniej rozwiązują tego rodzaju zadania jeśli są one oceniane; ocena może być wystawiona z przedmiotu humanistycznego - po wcześniejszej konsultacji z nauczycielem danego przedmiotu.

Iwona Bartczak

Eliminatka

Z poziomych rzędów wykreśl podane wyrazy.
Pozostałe litery, czytane kolejno rzędami, utworzą rozwiązanie.

A	U	K	T	S	I	O	R
T	Y	Ę	T	G	U	O	Ł
P	Z	B	R	A	I	S	A
K	A	Ó	R	R	T	K	A

- autor
- tytuł
- prasa
- kartka

Hasło:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

Eliminatka II

Z poziomych rzędów wykreśl podane wyrazy.
Pozostałe litery, czytane kolejno rzędami, utworzą rozwiązanie.

S	Z	E	U	F	N	L	A	D	A
C	K	S	I	Y	Ą	Ź	K	K	A
R	L	O	O	C	Z	P	N	I	K
O	E	D	S	D	Y	Ł	A	C	Z
T	Y	I	G	O	A	D	N	I	K

- szuflada
- książka
- rocznik
- odsyłacz
- tygodnik

Hasło :

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Rozwiąż wiedząc, że ostatnia litera wyrazu odgadniętego jest jednocześnie pierwszą literą następnego. Litery z oznaczonych pól, czytane kolejno utworzą hasło.

1						2
5						
4						3

- 1) spis zbiorów biblioteki
- 2) wynalazca druku
- 3) oszklona szafka, w której prezentowane są np. nowe nabytki biblioteki
- 4) twórca dzieła
- 5) blankiet służący do wypełnienia przez wypożyczającego książkę

Hasło:

--	--	--	--	--

Litery przeniesione z ponumerowanych pól do diagramu utworzą hasło. Dla ułatwienia podano pierwsze litery wyrazów, które należy odgadnąć.

K	1						
A	7	6		8			
S							9
O			2		5		
T		3			4		

K = niejedna w bibliotece

A = twórca dzieła

S = w niej karty katalogowe

O = opis katalogowy pomocniczy, kierujący do hasła opisu głównego

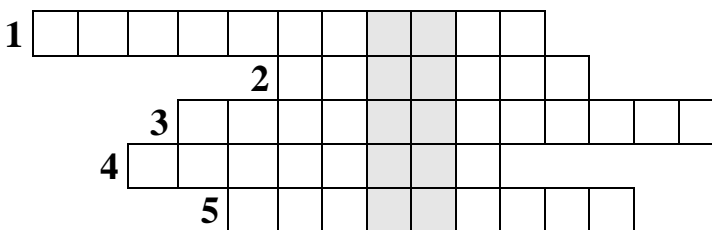
T = pismo, które ukazuje się raz w tygodniu

Hasło :

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

**Wpisz do diagramu odgadnięte wyrazy.
Litery w oznaczonych kratkach czytane
rzędami utworzą hasło.**

- 1) inaczej zbiór książek
- 2) oszklone szafki, w których prezentowane są nowe nabytki biblioteki
- 3) uporządkowany spis dokumentów na określony temat
- 4) posiada monitor i klawiaturę
- 5) zakład przemysłowy zajmujący się produkcją książek, czasopism itp.

Hasło:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Przenieś litery do odpowiednich pól diagramu, pamiętając, że jednakowym liczbom odpowiadają jednakowe litery i odczytaj rozwiązanie. Wyjaśnij znaczenie podanych wyrazów w oparciu o dostępne słowniki.

1	2	1	3	2	4	5
6	7	8	9	10	7	4
3	11	8				

BIBLIA = 1-2-1-3-2-8

SZABLON = 9-10-8-1-3-4-11

TEKST = 5-6-7-9-5

Hasło:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--

Przenieś litery do odpowiednich pól diagramu, pamiętając, że jednakowym liczbom odpowiadają jednakowe litery i odczytaj rozwiązanie. Wyjaśnij znaczenie podanych wyrazów w oparciu o dostępne słowniki.

1	2	3	4	5	6	7
8	3	9	10	11	6	12
10	4	13	7	14	15	

RĘKOPIS = 10-4-1-6-11-3-2

GODZINY = 5-6-12-7-3-14-15

PIÓRO = 11-3-9-10-6

OBRE CZ = 6-8-10-4-13-7

Hasło :

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

12	13	14	15	16	17	18	19	20
----	----	----	----	----	----	----	----	----

Korzystaj ze słowników

Połącz tytuł słownika z odpowiednim określeniem jego funkcji. Jeżeli połączenia dokonasz prawidłowo litery odpowiadające poszczególnym określeniom przenoszone kolejno w tabelkę utworzą hasło.

1)	Słownik ortograficzny	Podaje wymowę wyrazów	K
2)	Słownik wyrazów obcych	Podaje zasady pisowni wyrazów	K
3)	Słownik języka polskiego	Podaje definicje poszukiwanych wyrazów	O
4)	Słownik antonimów	Zamieszcza wyrazy o znaczeniu podobnym	I
5)	Słownik synonimów	Wykazuje wyrazy o znaczeniu przeciwnym	N
6)	Słownik poprawnej polszczyzny	Pomaga przetłumaczyć słowa z jednego języka na inny	A
7)	Słownik angielsko-polski	Podaje z jakiego języka pochodzą poszukiwane wyrazy	R

Hasło:

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

Znajdź w wyrazie literę, która odpowiada liczbie podanej w drugiej kolumnie i wpisz w hasło. Litery czytane pionowo utworzą rozwiązanie.

wyraz	kolejna litera wyrazu	hasło
PAPIER	5	
DYSKIETKA	1	
WYDRUK	2	
AUTOR	3	
FOTOGRAFIA	2	
GRAFIKA	2	
KOMPUTER	6	
TELEWIZJA	2	
KSIĄŻKA	6	
MYSZ	3	
INTERNET	3	
KLAWIATURA	8	

Hasło:

Uzupełnij zdania

Jeżeli chcemy wypożyczyć książkę, musimy skorzystać z k_____ .

Żeby odszukać kartę katalogową książki w k_____ a_____ musimy

znać n_____ autora i t_____ książki.

Musimy ustalić s_____ czyli znak miejsca książki na półce w magazynie i

wypełnić r_____, czyli zamówienie na książkę.

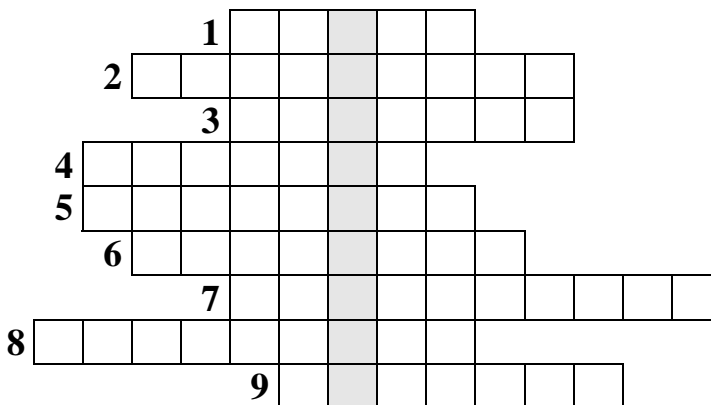
Z podanych sylab ułóż wyrazy związane z książką

wyraz	rozwiązanie
TALOGKA	
NARASYGTU	
WISKONAZ	
ORAUT	
TYŁUT	
BIKATEBLIO	
MAZYNGA	

Mini test umiejętności korzystania z biblioteki

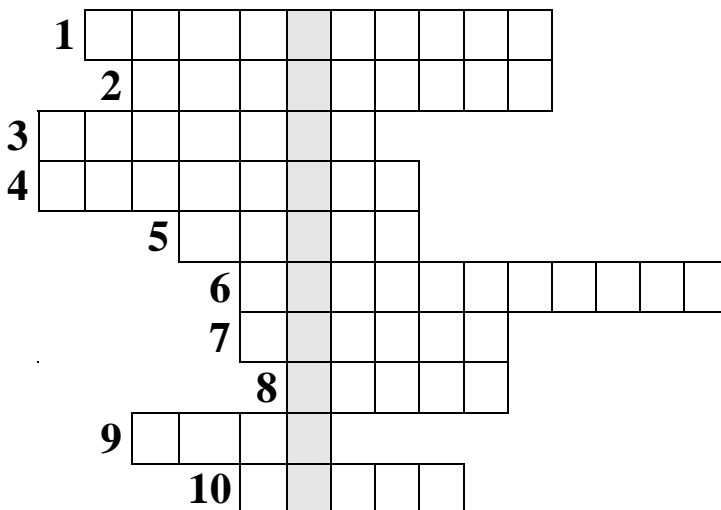
- 1) Z czego korzystasz, żeby się dowiedzieć czy potrzebna ci książka jest w bibliotece?
  - a) ze słownika
  - b) z bibliografii
  - c) z katalogu

- 2) Jakie dane trzeba znać, by odszukać książkę w bibliotece?
  - a) kolor okładki, ilość stron
  - b) nazwisko autora, tytuł dzieła
  - c) rok wydania, nazwisko ilustratora

- 3) O czym informuje nas sygnatura?
  - a) kto napisał książkę
  - b) gdzie stoi książka
  - c) czego dotyczy

Historia książki

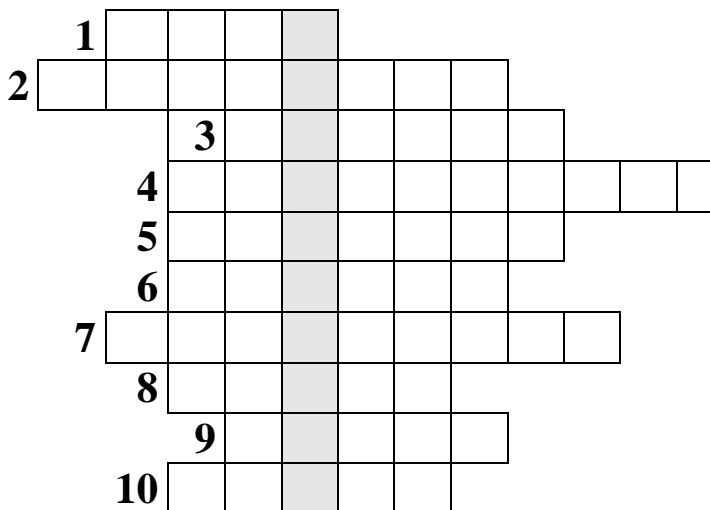
- 1) w średniowieczu przepisywał księgi
- 2) wynalazł druk
- 3) książka pisana ręcznie
- 4) materiał pisarski wyrabiany z roślin rosnących w delcie Nilu
- 5) materiał zecerski do składania, odlany np. z metalu; daje w druku odbitkę litery, cyfry, znaku itp.
- 6) materiał pisarski sporządzony z wyprawionej skóry zwierzęcej
- 7) księgozbiór
- 8) znak miejsca książki na półce w magazynie
- 9) np. wyrazów obcych

Historia książki II

- 1) księgozbiór
- 2) mogła być drewniana lub gliniana
- 3) materiał pisarski wyrabiany z roślin rosnących w delcie Nilu
- 4) materiał pisarski sporządzany z wyprawionej skóry zwierzęcej
- 5) państwo znane z hieroglifów i piramid
- 6) wyższa uczelnia (np. Jagielloński)
- 7) materiał, z którego zrobiona jest dzisiejsza książka
- 8) tam wynaleziono papier
- 9) rękopis rolowany lub nawijany na drążki (rulon)
- 10) zgromadzenie mnichów

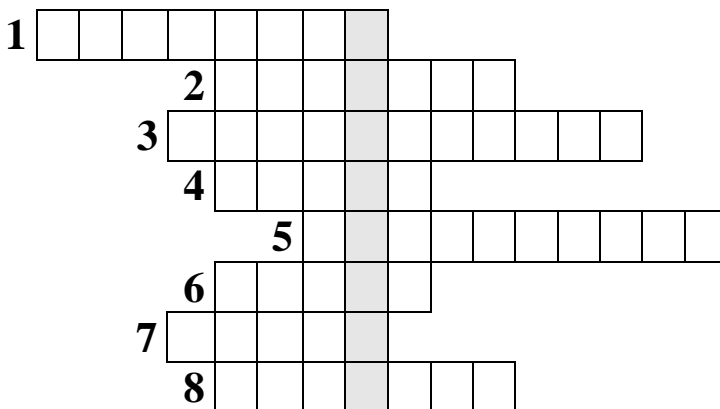
Środki masowego przekazu

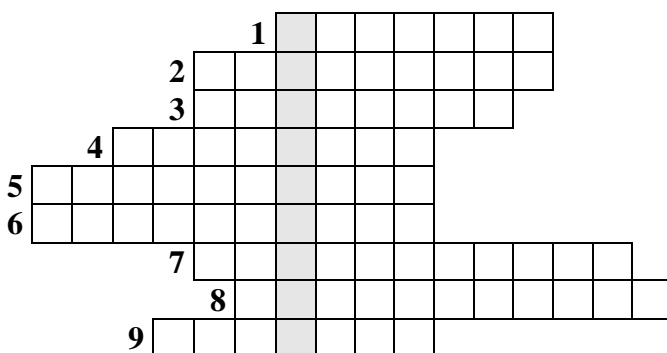
- 1) animowany, dokumentalny, fabularny
- 2) z monitorem i klawiaturą
- 3) inaczej afisz
- 4) zdjęcie, podobizna
- 5) np. kucharska
- 6) historyjka obrazkowa opatrzona krótkim tekstem (np. Tytus, Romek i Atomek)
- 7) środki masowego przekazu to prasa, radio i .....
- 8) nadaje audycje na falach
- 9) magnetowid w skrócie
- 10) ogół dzienników i czasopism wychodzących w danym czasie w danym kraju

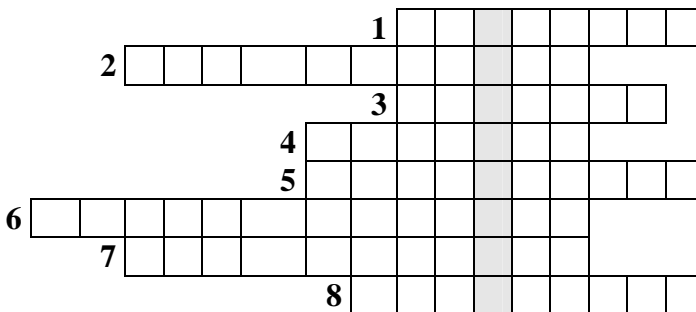
Budowa książki

- 1) w parze z imieniem
- 2) bok książki od strony zszycia arkuszy
- 3) przedsiębiorstwo przygotowujące, często także finansujące publikacje tekstu autora
- 4) twórca dzieła literackiego, naukowego
- 5) reprodukcja fotografii, rysunku itp. dodana do tekstu stanowiąca jego objaśnienie lub ozdobę
- 6) nagłówek książki
- 7) ogół słów tworzących pewną całość, utrwalonych graficznie np. literacki, drukowany
- 8) oprawa książki

- 1) uczeń wyższej uczelni
- 2) dział, w którym możemy korzystać na miejscu z książek i czasopism
- 3) pismo, które ukazuje się raz w tygodniu
- 4) pismo, które ukazuje się codziennie
- 5) do tego działu można się udać, gdy nie pamięta się nazwiska autora potrzebnej książki
- 6) instytucje gromadzące księgozbiory
- 7) pedagodzy, wychowawcy
- 8) dział, który zajmuje się kupowaniem książek dla biblioteki
- 9) np. alfabetyczny, w nim można sprawdzić, czy książka jest w bibliotece

- 1) pismo ukazujące się codziennie
- 2) dział, który zajmuje się nabywaniem książek do biblioteki
- 3) w nim można sprawdzić, czy książka jest w bibliotece (np. alfabetyczny)
- 4) uczeń wyższej uczelni
- 5) do tego działu można się udać, gdy się nie pamięta nazwiska autora potrzebnej książki
- 6) tam można zapisać się do biblioteki
- 7) pedagogzy, wychowawcy
- 8) dział, w którym można korzystać na miejscu z książek i czasopism

Odpowiedzi i hasła

Str. 2 Eliminatka I

Hasło: Księgozbiór

Str. 3 Eliminatka II

Hasło: Encyklopedia

Str. 4

1. katalog, 2. Gutenberg, 3. gablota, 4. autor, 5.
rewers

Hasło: Atlas

Str. 5

1. książka, 2. autor, 3. szuflada, 4. odsyłacz, 5.
tygodnik

Hasło: Sygnatura

Str. 6

1. informacja, 2. nadawca, 3. tygodnik, 4. ekran, 5.
rewers, 6. nazwisko, 7. encyklopedia, 8. tytuł

Hasło: Internet

Str. 7

1. księgozbiór, 2. gabloty, 3. bibliografia, 4. komputer,
5. drukarnia

Hasło: Biblioteka

Str. 8

Hasło: Biblioteka szkolna

Str. 9

Hasło: Księgozbiór podręczny

Str. 10

Hasło: Kronika

Str. 11

Hasło: Edytor tekstu

Str. 12

Katalogu, alfabetycznego, nazwisko, tytuł, sygnaturę,
rewers.

Rozwiązania z tabeli: katalog, sygnatura, nazwisko, autor, tytuł, biblioteka, magazyn

Str. 13: Mini test

- 1) c, 2) b, 3) b

Str. 14: Historia książki

1. mnich, 2. Gutenberg, 3. rękopis, 4. papirus, 5. czcionka, 6. pergamin, 7. biblioteka, 8. sygnatura, 9. słownik

Hasło: Inkunabuł

Str. 15: Historia książki II

1. biblioteka, 2. tabliczka, 3. papirus, 4. pergamin, 5. Egipt, 6. uniwersytet, 7. papier, 8. Chiny, 9. zwój, 10. zakon

Hasło: Ilumniacja

Str. 16: Środki masowego przekazu

1. film, 2. komputer, 3. plakat, 4. fotografia, 5. książka, 6. komiks, 7. telewizja, 8. radio, 9. wideo, 10. prasa

Hasło: Multimedia

Str. 17: Budowa książki

1. nazwisko, 2. grzbiet, 3. wydawnictwo, 4. autor, 5. ilustracja, 6. tytuł, 7. tekst, 8. okładka

Hasło: Obwoluta

Str. 18

1. student, 2. czytelnia, 3. tygodnik, 4. dziennik, 5. informacja, 6. biblioteki, 7. nauczyciele, 8. gromadzenie, 9. katalog

Hasło: Sygnatura

Str. 19

1. dziennik, 2. gromadzenie, 3. katalog, 4. student, 5. informacja, 6. wypożyczalnia, 7. nauczyciele, 8. czytelnia

Hasło: Internet

Książkolandia – gra dydaktyczna

- Dzielimy klasę na 4 w miarę równe zespoły
- Poszczególnym grupom przydzielamy określony kolor np. zieloni – zielone pionki
- Każdy zespół otrzymuje planszę i komplet pionków
- Drużyna wyznacza gracza odpowiedzialnego za przesuwanie pionka po planszy i innego zajmującego się udzielaniem odpowiedzi na padające w trakcie gry pytania.
- Reszta grupy stanowi grono graczy konsultantów
- Nauczyciel nadzoruje przebieg gry i ocenia poprawność odpowiedzi.
- Plansza główna na której toczy się gra znajduje się na biurku nauczyciela
- Pozostałe plansze służą graczom do kontroli ruchów pionków wszystkich drużyn.

Objaśnienia

4 – Przeszedłeś do biblioteki, ale zapomniałeś w jakich godzinach jest otwarta. **Wracasz do domu czyli na START.**

7 – Pytanie: Z czego (z jakiego spisu) musisz skorzystać, żeby znaleźć książkę w bibliotece.

Jeżeli odpowiesz, przechodzisz na pole 12, jeżeli nie tracisz kolejkę

13 – Zapomniałeś nazwiska autora potrzebnej książki. **Wracasz na pole 10.**

18 – Pytanie: Co może być hasłem na karcie katalogowej?

Odpowiedz – przechodzisz na pole 24, jeśli nie tracisz kolejkę.

28 – Nie potrafisz wypełnić rewersu. **Idziesz poprosić o pomoc na pole 25.**

30 – Chodzenie po bibliotece strasznie cię zmęczyło. **Szukasz wolnego krzesła na polu 27.**

32 – Znalazłeś sygnaturę potrzebnej książki, **przechodzisz o trzy pola do przodu.**

